

Bijlage jaarverslag Leerplicht 2022-2023

Inschrijvingen leerplichtige leerlingen

Op 1 oktober 2022 – de peildatum voor het onderwijs – telde Rotterdam 85.522 leerplichtige en kwalificatieplichtige kinderen; bijna 600 minder dan vorig schooljaar. Van alle leerplichtigen stonden er 1.318 (1,5% van het totaal) niet ingeschreven bij een instelling voor bekostigd onderwijs. Deze kinderen volgen ander (particulier) onderwijs, hebben een vrijstelling van leerplicht of worden door Leerplicht begeleid in hun terugkeer naar school.

In de tabel hieronder treft u de aantallen aan van de ingeschreven leerplichtige leerlingen. De thuiszitters maken daar onderdeel van uit. De 4-jarigen die ingeschreven staan (6.827), zijn niet vermeld, want zij zijn nog niet leerplichtig. Ook niet opgenomen zijn 1.096 jongeren die nog geen 18 zijn, maar al wel een startkwalificatie behaalden, want zij zijn niet meer leerplichtig.

Figuur 1 Inschrijving leerplichtige leerlingen op peildatum 01-10-2022

2022-2023	Primair onderwijs (incl. SBO)	Voortgezet onderwijs (incl. PRO)	(Voortgezet) Speciaal onderwijs	Middelbaar beroeps onderwijs	Overig	Totaal
5 t/m 11 jaar	44.154	763	1.429		803	47.149
12 t/m 15 jaar	1.204	23.965	1.032	222	323	26.486
16-17 jaar		6.065	393	5.123	306	11.887
Totaal	45.358	30.533	2.854	5.345	1.432	85.522

Bron: Gemeente Rotterdam, leerplichtregistratie

Absoluut verzuim

Staan kinderen of jongeren niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling, terwijl zij geen vrijstelling hebben voor deze verplichting, dan spreken we van absoluut verzuim. Bij vermoedelijk absoluut verzuim start de leerplichtambtenaar een onderzoek. In het schooljaar 2022-2023 waren er 407 leerlingen met absoluut verzuim.

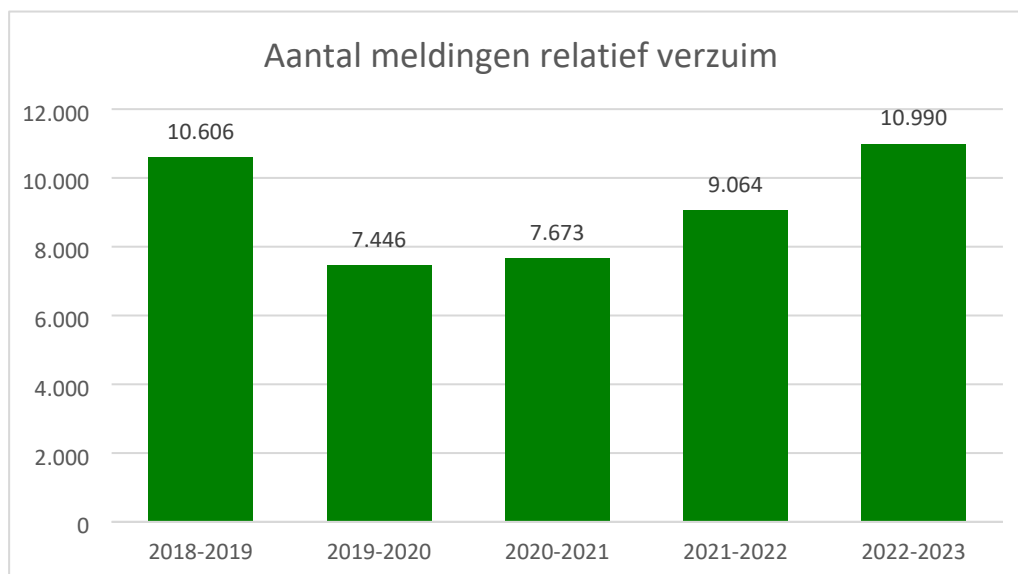
Van de 407 leerlingen met absoluut verzuim zijn 319 kinderen in de loop van het schooljaar (weer) ingeschreven op een school. Bij de resterende groep leerlingen is sprake van een adresonderzoek (leerlingen staan nog ingeschreven in Rotterdam maar zijn elders woonachtig), begeleiding van leerplicht op een traject richting zorg (vrijstelling van de Leerplichtwet) of (speciaal) onderwijs of de leerlingen zijn inmiddels 18 jaar geworden.

Relatief verzuim

Wanneer een leerling staat ingeschreven bij een opleiding en zonder toestemming wegblijft van school, is er sprake van relatief verzuim (spijbelen). In het schooljaar 2022-2023 waren er 10.990 meldingen van ongeoorloofd relatief verzuim. Bij deze meldingen gaat het om 5.504 leerlingen. Van een aantal leerlingen komen dus twee of meer meldingen.

We zien dit jaar een stijging ten opzichte van vorig jaar. De schooljaren waarin de coronamaatregelen golden vormden een trendbreuk. Het aantal verzuimmeldingen is dit schooljaar gestegen, en ligt iets hoger dan het aantal meldingen voor corona.

Figuur 2 Aantal meldingen relatief verzuim

Bron: Gemeente Rotterdam, leerplichtregistratie, 2022

Figuur 3 Verdeling aantal meldingen Relatief verzuim naar onderwijssoort

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
PO	1.201	965	989	1.142	1.402
VO	4.105	2.384	2.978	3.578	4.846
(V)SO	1.094	516	523	527	739
MBO	4.206	3.581	3.181	3.815	3.976
Eindtotaal	10.606	7.446	7.673	9.064	10.990

Bron: Gemeente Rotterdam, leerplichtregistratie, 2022

Langdurig relatief verzuim (thuiszitters)

Wanneer een leerling staat ingeschreven bij een opleiding en zonder toestemming (ongeeoorloofd) langer dan vier weken wegblijft van school, is er sprake van langdurig relatief verzuim (thuiszitters). Het totaal aantal leerlingen dat thuiszit, is gestegen van 429 leerlingen in schooljaar 2021-2022, naar 445 leerlingen in het schooljaar 2022-2023.

Figuur 4 Aantal meldingen Langdurig relatief Verzuim schooljaar 2022-2023

Aantal aanvang schooljaar	89
Nieuwe gevallen daarna	356
Verhuisd	16
18jaar geworden	19
Opgelost	265
Actueel aantal (einde schooljaar)	145

Vrijstellingen van inschrijving

Er zijn drie gronden voor vrijstelling van de Leerplichtwet. Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling van de verplichting tot schoolinschrijving als:

- een jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om op een school te worden toegelaten (Art. 5 onder a)
- ouders bezwaar hebben tegen de richting van het onderwijs (Art. 5 onder b)
- een jongere onderwijs volgt op een school buiten Nederland (Art. 5 onder c)

Figuur 5 Aantal vrijstellingen

	5 onder a	5 onder b	5 onder c
2018-2019	386	44	179
2019-2020	415	47	146
2020-2021	498	53	140
2021-2022	560	53	209
2022-2023	665	62	270

Bron: Gemeente Rotterdam, leerplichtregistratie, 2022

Extra verlof

Leerplichtige leerlingen moeten elke schooldag aanwezig zijn op school. Kan een leerling wegens bijzondere omstandigheden tijdelijk niet naar school, dan moeten ouders hiervoor toestemming vragen. Bij een verlof van tien dagen of minder, behandelt de school deze aanvraag op basis van de Leerplichtwet. Bij een aanvraag voor extra verlof van meer dan tien schooldagen, wordt deze door de leerplichtambtenaar behandeld. Leerplicht Rotterdam is terughoudend in het toekennen van extra verlof. Er wordt altijd gekeken of de omstandigheden van het verlof zwaarder wegen, dan het onderwijsbelang van het kind. In het schooljaar 2022-2023 waren er 127 kinderen, waarvoor ouders voor meer dan tien dagen verlof aanvroegen bij de leerplichtambtenaar. Hiervan zijn er 23 gehonoreerd.

De gemeente hanteert al jaren een streng beleid ten aanzien van extra verlof. Extra verlof wordt alleen toegekend als er sprake is van "gewichtige omstandigheden". Dit zijn omstandigheden die buiten de wil of invloedssfeer van de ouders of leerling liggen. In de toegekende 23 gevallen was er sprake van gewichtige omstandigheden.

Maatregelen

Wanneer de leerling of (een van) de ouders of verzorgers zich niet houdt aan de Leerplichtwet, kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken. Bij extra verlof en absoluut verzuim gebeurt dit tegen de ouders. Bij relatief verzuim kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken tegen de ouders, maar ook tegen de leerling mits deze twaalf jaar of ouder is.

In het schooljaar 2022-2023 maakten leerplichtambtenaren 633 keer een proces-verbaal op, een stijging ten opzichte van vorig schooljaar (469 keer). Het betrof in 260 gevallen een PV Extra verlof.

Naast het proces-verbaal, maakten we afgelopen schooljaar ook 134 keer gebruik van de mogelijkheid om een Haltstraf op te leggen. Dit bleek in de meeste gevallen effectief. Bij 15 jongeren moest Leerplicht alsnog een proces-verbaal opmaken, omdat de jongeren bleven verzuimen of de Haltstraf niet goed uitvoerden.

Een andere sanctiemogelijkheid van de leerplichtambtenaar is het stopzetten van de kinderbijslag (AKW) bij verzuim van 16- en 17-jarigen. Hiervoor waarschuwt leerplicht ouders en leerlingen van tevoren in het verzuimgesprek. Heeft deze waarschuwing geen effect, dan wordt de kinderbijslag stopgezet. In het schooljaar 2022-2023 is deze sanctie twee keer aangezegd en twee keer uitgevoerd.

Bemiddelingen

De leerplichtambtenaar helpt ook regelmatig bij problematiek, waarbij niet direct sprake is van meldwaardig schoolverzuim. In deze gevallen werkt de leerplichtambtenaar preventief om (verder) verzuim te voorkomen. Bijvoorbeeld wanneer er een conflict is tussen de school en de leerling of ouders. Of wanneer een leerling hulp nodig heeft bij het vinden van een andere opleiding.